

บทที่ 13

การวางแผนสำหรับวัยเกษียณอายุ (Retirement Planning)

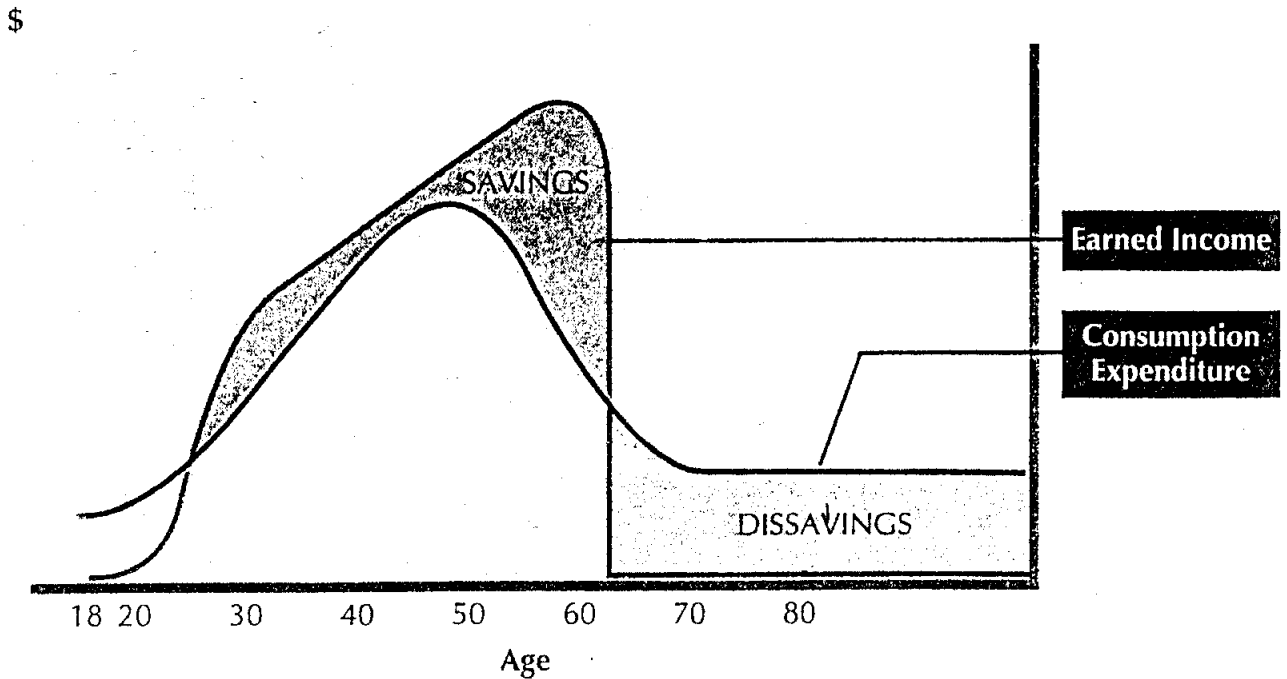
วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของการวางแผนเพื่อเกษียณอายุและข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนสำหรับเกษียณอายุ
2. เพื่อวางเป้าหมายสำหรับการเกษียณอายุ และประมาณความต้องการรายได้ในอนาคต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหลังปลดเกษียณ
3. เพื่อศึกษาแหล่งที่มาของรายได้และแหล่งเงินที่นำมาชดเชยกรณีที่รายจ่ายสูงกว่ารายได้
4. กล่าวถึงสิทธิและผลประโยชน์ที่ควรได้รับจากโครงการประกันสังคม

วัตถุประสงค์ของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลประการสุดท้ายคือการวางแผนสำหรับเกษียณอายุ ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการวางแผนที่สำคัญอย่างหนึ่ง หากท่านเริ่มวางแผนสำหรับเกษียณอายุเมื่ออายุ 40 ปีหรือ 50 ปี ช่วงระยะเวลาทำงานต่อไปก็จะสั้น เงินออมที่สะสมเพื่อเกษียณอายุก็จะเป็นจำนวนน้อย นอกจากนี้ท่านยังเสียประโยชน์ที่ได้จากการลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคลอีกด้วย การวางแผนเพื่อเกษียณอายุให้ประสบความสำเร็จ ควรเริ่มต้นวางแผนการออมเงินในช่วงต้น ๆ ของชีวิต หรือเมื่อท่านเริ่มเข้าทำงาน ช่วงระยะเวลาที่สะสมเงินออมจะยาวนาน จำนวนเงินออมสะสมไว้ใช้สำหรับวัยเกษียณอายุก็จะเป็นจำนวนมาก

การวางแผนสำหรับเกษียณอายุควรพิจารณาถึงความต้องการของครอบครัวและแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ วัฏจักรทางการเงิน รูปที่ 13.1 แสดงรายได้และรายจ่ายของบุคคลตามช่วงชีวิตและวัยการทำงานของบุคคล บุคคลที่อยู่ในวัน 20 ปี 30 ปี

รูปที่ 13.1
แสดงรายได้รายจ่ายตามวงจรชีวิตของครอบครัว

และ 40 ปีขึ้นไป จะเห็นว่าในช่วงนี้ทั้งรายได้และรายจ่ายจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ช่วงระยะเวลาการออมจะยาวนาน แต่จำนวนเงินออมจะมีไม่มากนัก เนื่องจากในช่วงนี้เป็นช่วงที่บุตรกำลังเติบโตและค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรจะเป็นจำนวนมาก ซึ่งในช่วงที่บุคคลเข้าสู่วัย 50 ปีขึ้นไป บุตรส่วนใหญ่จะมีครอบครัวและแยกครอบครัวออกไป ในช่วงนี้เงินออมจะเพิ่มขึ้นมากขณะที่รายจ่ายลดลง แต่ช่วงเวลาสะสมเงินออมมีน้อย และผลตอบแทนที่ได้จากเงินออมจะมีไม่มากนัก

รายได้ ถัวเฉลี่ยของบุคคลทั่วไปจะเริ่มลดลงในช่วงต้นของวัย 60 ปี ขณะที่ระยะเวลาการทำงานลดลงและเวลาว่างเพิ่มขึ้น บุคคลที่มีอาชีพส่วนตัวจะไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนักระหว่างก่อนและหลังปลดเกษียณ ชีวิตหลังเกษียณอายุรายจ่ายจะสูงกว่ารายได้ ช่วงนี้จะไม่มีการออมเงินออมที่มีอยู่ก่อนเกษียณจะถูกนำออกมาใช้และจะค่อย ๆ ลดลง มาตรฐานการครองชีพหลังเกษียณอายุส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินออมที่ครอบครัวยุติธรรมไว้ ถ้าหากท่านได้มีการวางแผนทางการเงินล่วงหน้าอย่างดีชีวิตในวัยชราก็จะมีคามมั่นคง ความเป็นอยู่ก็จะสะดวกสบาย

กลยุทธ์ในการวางแผนสำหรับเกษียณอายุคือ การกำหนดเวลาเริ่มต้นสะสมเงินออม จำนวนเงินออมสะสมสำหรับเป็นทุนสำรองไว้ใช้จ่ายหลังเกษียณอายุ การนำเงินออมที่สะสมนี้ลงทุนเพื่อให้เกิดดอกผล และจำทำอย่างไรจึงจะบรรลุถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้

บทบาทของการวางแผนสำหรับเกษียณอายุกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคล

การวางแผนสำหรับเกษียณอายุนับว่าเป็นกระบวนการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่สำคัญอย่างหนึ่ง เป้าหมายทางการเงินส่วนบุคคลที่สำคัญที่สุด คือ ความมั่นคงทางการเงิน ความสะดวกสบายและมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีทั้งปัจจุบันและอนาคต ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตคือ ผู้ที่ได้มีการวางแผนไว้อย่างรอบคอบนับว่าเป็นรางวัลสูงสุดให้แก่ชีวิต นับว่าเป็นการเพิ่มความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว

เมื่อการวางแผนสำหรับเกษียณอายุเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ดังนั้นบุคคลจะเริ่มต้น ณ จุดใด เช่นเดียวกับการวางแผนทางการเงินอื่น ๆ กล่าวคือ

ขั้นแรก กำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ท่านต้องการสำหรับตัวท่านเองหลังปลดเกษียณ เช่น มาตรฐานการดำรงชีวิตที่คาดหวังไว้ ระดับรายได้ที่จะได้รับเพื่อใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกสบายเหมือนช่วงชีวิตที่ยังมีรายได้ นอกจากนี้อาจจะมีเป้าหมายที่

ท่านต้องการ (เช่น ชื้อบ้านพักตากอากาศ หรือต้องการท่องเที่ยวรอบโลกหนึ่งปีตลอดเกษียณ) ซึ่งเป้าหมายเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนสำหรับเกษียณอายุ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนไปบ้างตามกาลเวลา สถานการณ์และสภาพชีวิตที่เปลี่ยนไป

ขั้นที่ 2 กำหนดจำนวนเงินสะสมที่ท่านต้องการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในหลังปลดเกษียณ และหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้เงินตามจำนวนที่ท่านต้องการ และ

ขั้นที่ 3 คือการจัดทำโครงการลงทุนที่สามารถสร้างเงินลงทุนที่ได้สะสมไว้ให้มีครบตามจำนวนที่ต้องการ กล่าวคือเป็นการสร้างการออมอย่างเป็นระบบ (เช่น กักเงินออมเป็นจำนวนที่แน่นอนในแต่ละเดือน) และพิจารณาว่าควรนำเงินออมนี้ไปลงทุนประเภทใดเพื่อให้เงินลงทุนที่มีอยู่นี้เพิ่มพูนขึ้น

อุปสรรคที่ทำให้การวางแผนสำหรับเกษียณอายุไม่ประสบความสำเร็จ

ธรรมชาติของมนุษย์จะต่อสู้เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีในปัจจุบันมากกว่าอนาคตซึ่งเขาคิดว่ายังมีเวลาอีกยาวนาน แต่อย่าลืมว่าชีวิตในวัยชราที่ทุกคนจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ บุคคลใดที่ปรารถนาจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สะดวกสบายในวัยชรา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบุคคลจะมีเงินสะสม ประมาณ 1 - 5 ล้านบาทเพื่อใช้จ่ายในวัยเกษียณอายุแต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับฐานะ/รายได้/และรายจ่ายของแต่ละบุคคล เมื่อวางเป้าหมายแล้วก็ควรพยายามหาหนทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ อุปสรรค 3 ประการที่ทำให้แผนการสำหรับเกษียณอายุไม่ประสบความสำเร็จคือ

1. เริ่มวางแผนโครงการเกษียณอายุช้าเกินไป
2. จำนวนเงินที่กักไว้เพื่อโครงการเกษียณอายุในแต่ละปีน้อยเกินไปไม่เพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายหลังปลดเกษียณ
3. นำเงินลงทุนที่ได้สะสมไว้นี้ไปลงทุนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บุคคลที่อยู่ในวัย 20 - 30 ปี ยังไม่คิดที่จะเก็บสะสมเงินไว้สำหรับเกษียณอายุ ซึ่งเขาเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างฐานะความเป็นอยู่ปัจจุบันเสียก่อน เช่น ซื้อบ้าน เพื่อการศึกษาบุตร ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ผลที่ตามมาคือเงินทุนเพื่อโครงการเกษียณอายุก็จะเริ่มเมื่อวัยปลาย ๆ 40 ปี เมื่อเริ่มสะสมเงินทุนเข้าไปจำนวนเงินที่ได้จะมีไม่มาก หรือเขาอาจจะต้องยืระยะเวลาการทำงานออกไป

เมื่อจำนวนเงินทุนที่สะสมในแต่ละเดือนน้อยเกินไป เงินที่จะมีไว้ใช้จ่ายในวัยเกษียณมีจำนวนไม่มาก ชีวิตในวัยปลดเกษียณจะไม่มี ความมั่นคง การจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลง วิถีการดำรงชีวิตก็ต้องเปลี่ยนไป แต่หากท่านเพิ่มเงินสะสมอีกปีละ 10,000 - 20,000 บาท และไม่กระทบต่อแผนการเงินและงบประมาณของครอบครัวมากนัก จำนวนเงินรวมครั้งสุดท้ายก็จะเพิ่มมากขึ้น

สุดท้ายและสำคัญที่สุดคือการบริหารเงินทุนของผู้เกษียณอายุ กล่าวคือไม่ควรนำเงินทุนนี้ฝากบัญชีออมทรัพย์ ซึ่งให้ผลตอบแทนต่ำ ควรฝากประจำหรือซื้อพันธบัตรรัฐบาลซึ่งให้รายได้สูงกว่าและสม่ำเสมอ หรือลงทุนในหุ้นสามัญหรือหุ้นกู้ของบริษัทที่มีความมั่นคง หรืออาจจะเก็งกำไรบ้างแต่เพียงจำนวนน้อยเพื่อให้เงินทุนรวมได้รับผลตอบแทนสูงสุดแต่ก็ควรระมัดระวัง เนื่องจากวัตถุประสงค์ของเงินทุนนี้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคต จึงควรลงทุนระยะยาวชนิดดอกเบี้ยทบต้นซึ่งมีผลตอบแทนที่สูงกว่า

จากอุปสรรค 3 ประการดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นตามตัวอย่างต่อไปนี้ กรณีแรกคือเริ่มโครงการสำหรับวัยเกษียณล่าช้า เช่นเริ่มเมื่อท่านอายุ 35 ปี โดยสะสมปีละ 50,000 บาททุกปี และนำเงินทุนที่สะสมนี้ไปลงทุนที่ให้ผลตอบแทน 6 เปอร์เซ็นต์ต่อปี เมื่อท่านอายุ 65 ปี เงินทุนรวมในครั้งสุดท้ายจะเท่ากับ 3,750,000 บาท ซึ่งเงินที่ท่านลงทุนจริงเพียง 150,000 บาทเท่านั้นเอง (ปีละ 50,000 บาท ระยะเวลา 30 ปี = 50,000 บาท x 50 ปี = 150,000 บาท) แต่ถ้าท่านเริ่มสะสมเงินเมื่ออายุ 25 ปี เงินจำนวนนี้จะเพิ่มขึ้นไป 7,500,000 บาท เมื่อท่านอายุ 65 ปีเช่นเดียวกัน กรณีนี้ลงทุนเพียง 500,000 บาท (50,000 บาท x 10 ปี = 500,000 บาท) เมื่อ

เปรียบเทียบกับกรณีแรกเงินรวมครั้งสุดท้ายเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าของกรณีแรก ซึ่งเงิน
ทุนส่วนที่เพิ่มนี้ นอกจากระยะเวลาที่สะสมเงินทุนยาวนานออกไปแล้ว ยังรวมดอกเบี้ย
ทบต้นด้วย

เช่นเดียวกันถ้าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเพิ่มขึ้น (เมื่อทุกอย่าง
คงที่) จากตัวอย่างข้างต้น ท่านเริ่มเก็บเงินสำหรับโครงการเกษียณอายุ เมื่อท่านอายุ
25 ปีได้รับรายได้จากเงินลงทุน 6 เปอร์เซ็นต์ต่อปี ท่านจะได้เงินรวมครั้งสุดท้าย
7,500,000 บาท แต่ถ้าอัตราผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็น 10 เปอร์เซ็นต์ต่อปี เงินรวมครั้ง
สุดท้ายจะเท่ากับ 22,500,000 บาท แน่นอนการลงทุนที่อัตราผลตอบแทนสูงความ
เสี่ยงย่อมสูงขึ้นด้วย เมื่อท่านไม่สามารถจะรับความเสี่ยงที่สูงได้ จำนวนเงินรวมครั้ง
สุดท้ายย่อมลดลง นอกจากท่านจะเพิ่มจำนวนเงินสะสมรายปีให้มากขึ้น และท่านต้อง
ยอมลดมาตรฐานการครองชีพลง หรือลดรายจ่ายปัจจุบันลงเพื่อความมั่นคงในอนาคต
เพื่อชดเชยกับอัตราผลตอบแทนที่ลดลง ตารางที่ 13.1 แสดงถึงผลรวมของเงินทุนที่
ได้จากการผสมระหว่างปัจจัย 3 ประการ ที่เป็นตัวกำหนดเงินรวมสุดท้ายของผู้
เกษียณอายุ นั่นคือเมื่ออัตราผลตอบแทนต่ำลง ก็สามารถชดเชยได้โดยการเพิ่ม
จำนวนเงินที่ลงทุนในแต่ละปีหรือยืดระยะเวลาสะสมเงินทุนออกไป นั่นคือท่านควรเริ่ม
โครงการสำหรับเกษียณอายุเร็วขึ้น (หรือยืดระยะเวลาทำงานออกไป และเกษียณอายุ
ช้ากว่ากำหนด) ตารางที่ 13.1 นี้แสดงให้เห็นว่ามีทางเลือกจากตัวแปรทั้ง 3 ต่าง ๆ
กัน ซึ่งให้ผลลัพธ์ที่เท่ากัน (ใกล้เคียง) นั่นคือ ถ้าท่านต้องการเงินรวมครั้งสุดท้าย
เป็นจำนวนเท่าใด ท่านก็สามารถหิบบวกเอาผลรวมของตัวแปรทั้ง 3 (ระยะเวลาที่
สะสมเงินทุน จำนวนเงินที่สะสมในแต่ละปี และอัตราผลตอบแทน) ตามที่ท่านเห็นว่า
สะดวกที่สุดสำหรับท่าน

ตารางที่ 13.1
การสร้างเงินทุนสำหรับเกษียณอายุ

จำนวนเงินทุนสำหรับเกษียณอายุขึ้นอยู่กับท่านเริ่มโครงการเมื่อใด (ช่วงเวลาที่สะสมเงินทุน) จำนวนเงินที่สะสมในแต่ละปี และอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ตามที่ปรากฏในตารางนี้ ท่านสามารถผสมตัวแปรทั้ง 3 ในรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้เงินรวมตามจำนวนต่าง ๆ กัน ณ วันที่เกษียณอายุ

จำนวนเงินทุนสะสมจาก						
เงินสะสมปีละ 50,000 บาท ที่อัตราผลตอบแทน ถัวเฉลี่ย				เงินสะสมปีละ 125,000 บาท ที่อัตราผลตอบแทน ถัวเฉลี่ย		
ช่วงเวลาที่สะสม	6%	8%	10%	6%	8%	10%
10 ปี (อายุ 55 ปี)	659,000 บาท	724,250 บาท	796,750 บาท	1,647,500 บาท	1,811,000 บาท	1,992,200 บาท
20 ปี (อายุ 45 ปี)	1,839,250	2,288,000	2,863,750	4,598,250	5,720,250	7,159,250
25 ปี (อายุ 40 ปี)	2,743,000	3,655,250	4,917,250	6,857,500	9,138,250	12,293,250
30 ปี (อายุ 35 ปี)	3,952,750	5,664,000	8,224,550	9,882,250	14,160,250	20,561,500
35 ปี (อายุ 30 ปี)	5,571,500	8,615,750	13,551,000	13,929,000	21,539,250	33,877,250
40 ปี (อายุ 25 ปี)	7,738,000	12,952,550	22,129,000	19,344,750	32,381,500	55,322,500

สมมติให้บุคคลเกษียณเมื่ออายุ 65 ปี ตามที่ปรากฏในวงเล็บ คืออายุที่บุคคลควรเริ่มโครงการสำหรับเกษียณอายุ

เป้าหมายสำหรับการเกษียณอายุ (Retirement Goals)

ทุกคนมีเป้าหมายหลังเกษียณอายุที่แตกต่างกัน เช่นบางคนต้องการเล่นกอล์ฟมากขึ้น ตกปลา ท่องเที่ยวหรือทำงานอดิเรกตามที่ชอบต่อไป แต่เป้าหมายต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นจะเป็นจริงได้ บุคคลนั้นต้องมีรายได้หลังเกษียณอายุเพียงพอที่จะใช้จ่ายโดยไม่เดือดร้อน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัยที่ปลดเกษียณและฐานะการเงินที่มีอยู่ภายหลังเกษียณอายุ

วัยเมื่อปลดเกษียณ (Age at retirement) การกำหนดอายุที่จะปลดเกษียณเป็นสิ่งสำคัญเพื่อจะได้ทราบว่าท่านมีเวลาทำงานจนถึงปลดเกษียณเป็นเวลานานเพียงใด หลาย ๆ ปีที่ผ่านมามุคคัลทั่วไปจะปลดเกษียณอายุประมาณ 60 หรือ 55 ปีแต่ปัจจุบันการปลดเกษียณมีแนวโน้มว่าจะช้าลง ซึ่งบางคนจะทำงานจนถึงอายุ 65 ปีหรือมากกว่า เมื่อท่านคิดว่าอายุการทำงานสั้นท่านก็ควรเพิ่มเงินออมสะสมสำหรับเกษียณอายุในแต่ละปีให้มากกว่าบุคคลที่วางแผนการทำงานให้ยาวนานเท่าที่สภาพร่างกายและสุขภาพสามารถจะรับได้

ฐานะการเงินหลังเกษียณอายุ (Financial Position) บุคคลในวัยเกษียณอายุรายได้จะลดลงเนื่องจากรายได้ประจำไม่มี รายได้หลักจะเป็นเงินบำนาญหรือดอกผลจากเงินบำนาญ ซึ่งมีไม่มากนัก บุคคลจึงควรประมาณจำนวนเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหลังเกษียณอายุไว้ล่วงหน้าว่าควรจะมีเป็นจำนวนเท่าใดจึงจะเพียงพอ การเตรียมแผนสำหรับเกษียณอายุเป็นการเตรียมไว้ล่วงหน้า ซึ่งในวันข้างหน้าสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมบางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็ได้ เช่นลักษณะงานอาชีพ วิธีการดำรงชีวิต ตลอดจนทั้งภาวะเงินเฟ้อ ค่าครองชีพจะสูงขึ้นเงินที่มีไว้สำหรับเกษียณอายุก็จะไม่เพียงพอ ฉะนั้น จึงควรปรับแผนรายได้รายจ่ายและรูปแบบของการลงทุนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยการลดการใช้จ่ายเงินปัจจุบันหรือลดมาตรฐานการครองชีพปัจจุบันลง เพื่อจะได้มีเงินเพียงพอและสามารถใช้ชีวิตในวัยเกษียณอายุได้อย่างมั่นคงเหมือนเช่นที่ท่านยังมีรายได้

การวางแผนการเงินสำหรับเกษียณอายุ

บุคคลที่มีการวางแผนเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นทุนสำรองไว้ใช้จ่ายในยามเกษียณอายุเขาเหล่านั้นย่อมใช้ชีวิตในวัยชราได้อย่างสะดวกสบาย ฉะนั้น จึงควรมีการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย

1. การกำหนดความต้องการใช้เงินหลังเกษียณอายุ
2. การประมาณรายได้หลังเกษียณอายุ
3. การวางแผนการจัดหาเงินเพิ่มเติม กรณีที่มีเงินไม่เพียงพอสำหรับ

ใช้จ่าย

การกำหนดความต้องการใช้เงินหลังเกษียณอายุ (Determining Future Retirement Needs)

ตามที่ได้กล่าวในบทที่ 1 แล้วว่า รายได้ รายจ่ายของบุคคลย่อมแตกต่างกันตามวงจรชีวิตหรือช่วงชีวิตของบุคคล กล่าวคือ บุคคลที่อยู่ในวัยเกษียณอายุ รายจ่ายที่จำเป็นต้องใช้ในวัยชราจะเพิ่มขึ้น เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่ายารักษาโรค ค่าอาหาร การท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ จะสูงกว่าช่วงชีวิตที่อยู่ในวัยทำงาน แต่ค่าใช้จ่ายบางอย่างจะลดลง เช่น ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว ค่าพาหนะเดินทาง เพื่อแสดงให้เห็นถึงรายจ่ายที่จำเป็นและรายได้หลังเกษียณอายุ สมมติครอบครัวของนายอาทิตย์และนางจันทร์ สันติสุข ทั้งคู่อายุประมาณกลาง ๆ 30 มีบุตร 2 คน รายได้ก่อนหักภาษีเงินได้ปีละประมาณ 600,000 บาท ตลอดเวลาที่ผ่านมามีหนี้สินไม่ได้คิดถึงชีวิตหลังเกษียณอายุเลย ถึงแม้ว่าอีก 30 ปีจึงจะถึงวันนั้น แต่เขาก็ควรจัดการกับตัวเองสำหรับวิถีการดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุ กระดาษทำการที่ 13.1 เป็นพื้นฐานขั้นแรกเพื่อใช้ในการกำหนดความต้องการหลังเกษียณอายุ ในกระดาษทำการนี้แสดงให้เห็นว่านายอาทิตย์และนางจันทร์ประมาณรายได้หลังเกษียณอายุ และกำหนดจำนวนสินทรัพย์ลงทุนที่เขาต้องสะสมเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางไว้

ทั้งนายอาทิตย์และนางจันทร์ จำนวนและกำหนดค่าใช้จ่ายในวันหลัง จากที่เขาเกษียณอายุ เป็นไปตามมาตรฐานการครองชีพที่สะดวกสบายและจะทำในวัน หลังที่เขาต้องการทำในวัยเกษียณอายุโดยที่ไม่เป็นสิ่งที่ฟุ่มเฟือย การประมาณราย จ่ายภายในบ้านโดยยึดรายจ่ายปัจจุบันประเภทนั้นเป็นเกณฑ์ในการกำหนดรายจ่าย ประเภทนั้น ๆ สมมติให้ครอบครัวนี้มีค่าใช้จ่ายภายในบ้าน (ไม่รวมเงินออม) ปัจจุบัน ประมาณปี ละ 420,000 บาท ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากใบแจ้งยอดรายได้รายจ่าย (Statement) ครั้งล่าสุด และปรับตามวิถีการดำรงชีวิตเมื่อเกษียณอายุ ซึ่งช่วงนี้ลูก ๆ ของเขาก็แยกครอบครัวออกไปแล้ว รายจ่ายค่าผ่อนชำระบ้านและหนี้ตามภาระผูกพัน ต่าง ๆ ได้ชำระคืนหมดก่อนที่จะเกษียณอายุ ครอบครัวสันติสุขประมาณว่าเขาสามารถคง มาตรฐานการครองชีพตามที่เขายากจะเป็นเมื่อเกษียณอายุ ค่าใช้จ่ายภายในบ้านจะ อยู่ในระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ของรายจ่ายปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อเทียบกับค่าของเงินปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายภายในบ้านหลังเกษียณอายุคงประมาณ $420,000 \text{ บาท} \times .70 = 294,000$ บาท (ตามขั้นตอนที่ ก ถึง ง ในกระดาษทำการที่ 13.1)

กระดาษทำการที่ 13.1

การประมาณความต้องการใช้เงินในอนาคต

กระดาษทำการนี้จะช่วยท่านกำหนดรายได้ จำนวนเงินทุนสะสม สำหรับวัยเกษียณอายุและจำนวนเงินที่ต้องสะสมประจำปีเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายในวัยเกษียณอายุตามที่ได้วางไว้

โครงการรายได้และการลงทุนสำหรับวัยเกษียณอายุ

ชื่อ นายอาทิตย์และนางจันทร์ สันติสุข วันที่.....พฤษภาคม 2542

ก. ประมาณการรายจ่ายในบ้านหลังเกษียณอายุ

1. จำนวนปีที่เกษียณอายุ	30
2. รายจ่ายในบ้านปัจจุบันประจำปี ซึ่งไม่รวมเงินออม	420,000 บาท
3. ประมาณการรายจ่ายในบ้านหลังเกษียณอายุเป็นเปอร์เซ็นต์ของรายจ่ายปัจจุบัน	70%
4. รายจ่ายในบ้านประจำปีโดยประมาณหลังเกษียณอายุ (2 x 3)	<u>บาท,000</u>

ข. ประมาณการรายได้หลังเกษียณอายุ

5. รายได้จากการประกันสังคมประจำปี	130,000 บาท
6. เงินบำนาญบำนาญประจำปี	90,000 บาท
7. รายได้อื่น ๆ	0 บาท
8. รายได้ประจำปีทั้งสิ้น	<u>บาท000</u>
9. รายได้ที่เหลือเพิ่มเติมหรือเงินทุนส่วนที่ขาดปีละ	<u>บาท00</u>

กระดาษทำางการที่ 13.1 (ต่อ)
การประมาณความต้องการใช้เงินในอนาคต

โครงการรายได้และการลงทุนสำหรับวัยเกษียณอายุ

ชื่อ นายอาทิตย์และนางจันทร์ สันติสุข วันที่.....พฤษภาคม 2542

ค. Inflation Factor

10. คาดว่าเงินเฟ้อเฉลี่ยปีละ (จนถึงวัยเกษียณอายุ)	5%
11. Inflation factor (ตาราง A 1 ภาคผนวก) ระยะเวลา 30 ปี
ก่อนเกษียณอายุ รายการที่ 1. คาดว่าอัตราเงินเฟ้อ
เฉลี่ยปีละ 5% รายการที่ 10.	4.3
12. จำนวนเงินที่ต้องการเพิ่ม(ขาด) หลังจากปรับอัตราเงิน
เฟ้อเป็นจำนวนปีละ = รายการที่ 9 x 10	<u>320,000</u> บาท

ง. เงินที่ต้องการเพิ่ม(ขาด)

13. ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่มีอยู่หลังเกษียณอายุ	10%
14. จำนวนเงินทุนสะสมที่ต้องการสำหรับเกษียณอายุ
รายการ 12 13	<u>320,000</u> บาท
15. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนตามที่คาดไว้ก่อน
เกษียณอายุ	
16. Compound interest factor (ตาราง A - 2 ภาคผนวก)
ก่อนเกษียณอายุ 30 ปี(1) และอัตราผลตอบแทนจาก
การลงทุนตามที่คาดไว้ 8%	113.3
17. เงินออมสะสมสำหรับเกษียณอายุปีละ 14 16	<u>28,240</u> บาท

หมายเหตุ : ก และ ข เป็นการประมาณตามมูลค่าเงินบาทปัจจุบัน

2. การประมาณรายได้ภายหลังการเกษียณอายุ (Estimating Retirement Income)

เมื่อมีรายจ่ายเกิดขึ้น ขั้นต่อไปก็คือ รายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายภายในบ้าน ตามที่ได้ประมาณไว้จำนวนปีละ 294,000 บาทนี้ได้มาจากแหล่งใด ซึ่งเขาได้เตรียม แหล่งที่มาของรายได้ภายหลังการเกษียณอายุไว้แล้วซึ่งเป็นค่าของเงินปัจจุบัน แหล่ง เงินทุนที่ได้รับส่วนใหญ่จะได้จากการประกันสังคมและเงินบำเหน็จบำนาญที่นายจ้างมอบให้ตามที่ได้คำนวณเป็นตารางสำเร็จรูปออกมาสำหรับผู้เกษียณอายุ ซึ่งของเขาทั้งสองประมาณไว้ปีละ 130,000 บาท จากการประกันสังคม อีกปีละ 90,000 บาท และจากแผนเงินบำเหน็จบำนาญของนายจ้าง รายได้รวมตามที่คาดไว้ประมาณ 220,000 บาท เงินจำนวนนี้เมื่อเปรียบเทียบกับประมาณการรายจ่ายภายในบ้านแล้ว ปรากฏว่าครอบครัวสันติสุขจะประสบกับเงินขาดมือปีละ 74,000 บาท [ตามขั้นตอนที่ 5 ถึง 9 ในกระดาษทำการที่ 13.1] เงินจำนวนนี้เขาจะต้องหามาเพิ่มเพื่อชดเชยส่วนที่ขาดเพื่อให้มีเพียงพอรายจ่ายหรืออีกทางหนึ่งคือ เขาทั้งสองควรลดมาตรฐานการครองชีพลงเพื่อชีวิตในวัยหลังเกษียณจะได้มีความสุขตามที่เขาหวังไว้

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการวางแผนครั้งนี้คือ ภาวะเงินเฟ้อเพื่อให้เงินสดขาดมือจำนวน 74,000 บาท เป็นค่าของเงิน ณ วันที่เกษียณอายุ โดยสมมติให้ทั้งรายได้และรายจ่ายจะต้องปรับด้วยอัตราเงินเฟ้อตัวเฉลี่ย 5% ฉะนั้น จำนวนเงินที่ขาดจึงต้องเพิ่มขึ้นในอัตรานี้ ตามแผนการที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า เงินที่ขาดมือปีละ 74,000 บาทในอีก 30 ปีข้างหน้าซึ่งเป็นวันที่เขาเกษียณอายุ inflation factor ที่อัตรา 5% ระยะเวลา 30 ปี เท่ากับ 4.32 เงินที่ขาดมือปีละ 74,000 บาทในวันนี้(ปัจจุบัน) จะเท่ากับ 319,700 บาท = $(74,000 \times 4.32)$ หรือประมาณ 320,000 บาท [ข้อ 10 ถึงข้อ 12 ในกระดาษทำการที่ 13.1] ซึ่งเป็นเงินส่วนเพิ่มที่เขาจำเป็นต้องมีไว้ตามโครงการเกษียณอายุ

3. การจัดหาเงินสำหรับส่วนที่ขาด Funding the Shortfall) ขั้นตอนสุดท้าย 2 ขั้นตอนในกระบวนการประมาณรายได้รายจ่ายคือ (1) กำหนดจำนวนเงินทุนสะสม ส่วนที่ขาดรายปีเพื่อให้มีเพียงพอใช้ตามโครงการ (2) เพื่อจะได้ตัดสินใจว่าเขาควรกันเงินไว้ในแต่ละปีเป็นจำนวนเท่าใดเพื่อให้ได้มีเงินทุนสะสมครบตามจำนวนที่เขาทั้งสองต้องการเมื่อเกษียณอายุ การที่จะทราบถึงจำนวนเงินที่เขาจะต้องสะสมเพื่อวัยเกษียณอายุนี้ เขาต้องประมาณอัตราผลตอบแทนที่เขาคิดว่าจะได้จากการลงทุนภายหลังการเกษียณอายุ เพื่อจะได้มีเงินทุนไว้ใช้ได้เพียงพอและชดเชยกับเงินส่วนที่ขาดจำนวนปีละ 320,000 บาทด้วย สมมติว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับ 10 เปอร์เซ็นต์ กรณีใดที่เขาต้องสะสมเงินให้ถึงจำนวน 3,200,000 บาทในวันที่เขาเกษียณอายุ เงินจำนวนนี้หาได้โดยการประมาณเงินที่ขาดจำนวน 320,000 บาทนี้ ให้เป็นเงินทุนที่อัตราผลตอบแทน 10 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือ 320,000 บาท $.10 = 3,200,000$ บาท [ขั้นตอนที่ 13 และ 14] เมื่ออัตราผลตอบแทน 10 เปอร์เซ็นต์ เงินทุนสะสมจะให้ผลตอบแทนจำนวนปีละ 320,000 บาท นั่นคือ $3,200,000 \times .10 = 320,000$ บาท เมื่อเงินทุน(3,200,000 บาท) นี้ไม่มีการนำออกมาใช้จนกระทั่งเขาเกษียณอายุ เงินทุนนี้ก็จะก่อให้เกิดรายได้ในจำนวนที่เท่ากันทุก ๆ ปีครบเท่าที่เขายังมีชีวิตอยู่และในที่สุดก็จะกลายเป็นทรัพย์สินสมบัติของเขาตลอดไป

เมื่อเขาทั้งสองทราบถึงจำนวนเงินทุนที่เขาต้องมีไว้หลังปลดเกษียณ คำถามครั้งสุดท้ายก็คือ เขาจะต้องสะสมเงินจำนวนนี้ต่อไปจนถึงวันที่เขาเกษียณอายุได้อย่างไร นั่นคือ เขาจะต้องวางแผนการออมอย่างเป็นระบบและกันเงินจำนวนที่แน่นอนทุก ๆ ปีสะสมไว้เป็นเงินทุน ฉะนั้น เขาจึงต้องศึกษาว่าจำนวนเงินออมในแต่ละปีควรจะเป็นเท่าใดเพื่อให้ได้เงินทุนสะสมรวมในอนาคตเป็นไปตามเป้าหมาย เราสามารถใช้ตารางที่ A - 2 ในภาคผนวก ซึ่ง Interest factor ตามตาราง A - 2 ถ้าเขาคิดว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ต้องการถ่วงเฉลี่ย 8 เปอร์เซ็นต์ ระยะเวลาการลงทุน 30 ปีจนถึงวันที่เขาเกษียณอายุแล้ว ก็จะได้ 113.3 เมื่อเขาต้องการเงินทุนสะสมในอนาคต(ในวันที่เขาเกษียณอายุ) เป็นจำนวน 3,200,000 บาทแล้ว จำนวน

เงินออมในแต่ละปี (ตลอดระยะเวลา 30 ปี) ก็หาได้โดยการหารจำนวนเงินทุนสะสมที่เขาต้องการด้วย interest factor ซึ่งก็จะเท่ากับ $3,200,000 \text{ บาท} \times 113.3 = 2,824 \text{ บาท}$ [ขั้นตอนที่ 15 ถึง 17 ในกระดาษทำการที่ 13.1]

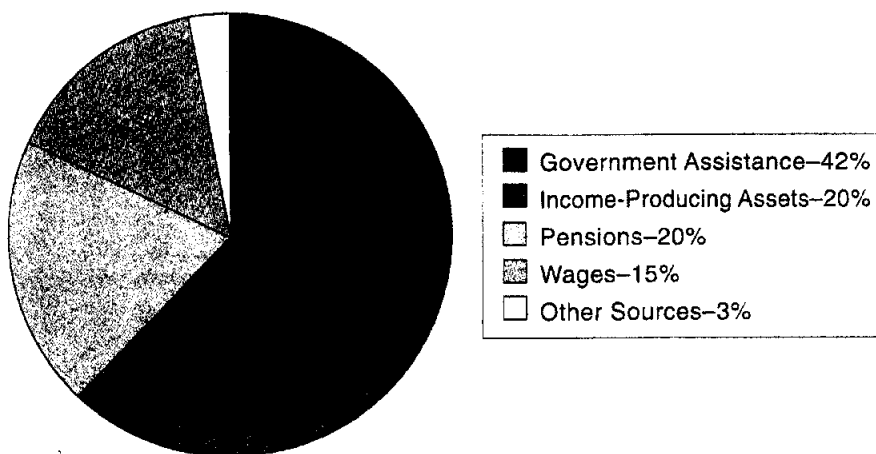
เมื่อเขาทราบจำนวนเงินทุนที่เขาต้องการในวัยเกษียณอายุ และจำนวนเงินที่เก็บสะสมปีละ 28,240 บาท ลงทุนที่อัตราผลตอบแทนตัวเฉลี่ยปีละ 8 เปอร์เซ็นต์ระยะเวลา 30 ปี เขาก็จะได้เงินสะสมรวมจำนวน 3,200,000 บาท นับจากนี้ไป 30 ปีเขานำเงินสะสมของเขาลงทุนอย่างไรเพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ 8 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือ เขาต้องการใช้กลยุทธ์ในการลงทุนเพื่อให้เงินทุนเพิ่มพูนขึ้น ซึ่งในกระดาษทำการทั้งหมดบอกเขาให้ทราบถึงจำนวนเงินที่เขาต้องการ ไม่ใช่ว่าเขาจะไปถึงจุดนี้ได้ได้อย่างไร และขั้นตอนต่อไปก็นำหลักการบริหารการลงทุนมาใช้

การพิจารณาถึงจำนวนเงินที่ไม่แน่นอนในการวางแผนระยะยาว ซึ่งจะต้องประมาณรายได้หลังเกษียณและผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุน โดยตัดเสียงรายได้ที่สามารถจะได้จากการขายบ้าน และจะมีกระแสเงินสดเข้าถ้าภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้นแน่นอนในอนาคต เงินเฟ้อนี้อาจทำให้ราคาบ้านสูงขึ้นเช่นเดียวกับค่าใช้จ่าย(ต้นทุน)อื่น ๆ ที่สูงขึ้น บุคคลเป็นจำนวนมากที่ขายบ้านในช่วงเกษียณอายุเพื่อย้ายไปอยู่บ้านที่เล็กกว่าหรือต้องการเช่าเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะตามมาเพื่อมีบ้านเป็นของตนเอง และเงินสดที่ได้จากการขายบ้านจะช่วยเพิ่มจำนวนเงินทุนสะสมสำหรับเกษียณอายุ

3. แหล่งที่มาของรายได้หลังเกษียณอายุ (Source of Retirement Income)

จากรูปที่ 13.2 แสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของผู้เกษียณอายุ 3 แหล่งคือ จากการประกันสังคม จากสินทรัพย์ต่าง ๆ (รายได้จากเงินออม หุ้นหุ้นและหุ้นกู้) และเงินบำนาญ

รูปที่ 13.2
แสดงแหล่งที่มาของรายได้หลังเกษียณอายุ

สรุป

การวางแผนสำหรับวัยเกษียณอายุมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการวางแผนการเงินรวมของบุคคล โดยใช้หลักพื้นฐานหลายอย่างเหมือนกับการวางแผนการเงินที่ประสบความสำเร็จทั้งหลาย รวมทั้งการวางแผนเป้าหมายและกลยุทธ์ทางการเงินโดยการนำแผนการออมและการลงทุนมาใช้ การคำนวณจำนวนเงินออมที่จ่ายเพื่อสะสมในแต่ละปีก็เช่นเดียวกับการประกัน ข้อผิดพลาดที่สำคัญ 3 ประการของการวางแผนเพื่อเกษียณอายุ คือ 1) เริ่มต้นช้าเกินไป 2) เงินทุนที่สะสมที่ไม่เพียงพอ และ 3) การลงทุนที่เข้มงวดมากเกินไป นอกจากการเตรียมแผนระยะสั้นอย่างต่อเนื่อง (3 - 5 ปี)แล้วก็ควรเตรียมแผนระยะยาวคือ อีก 20 - 30 ปีข้างหน้า เพื่อจะได้กำหนดวงเงินที่บุคคลต้องออมและลงทุนในวันนี้ เพื่อจะได้บรรลุถึงเป้าหมายทางการเงินภายหลังปลดเกษียณตามที่ได้วางไว้ นอกจากนี้การวางแผนระยะยาวยังเกี่ยวข้องกับความต้องการใช้เงินในอนาคตภายหลังจากปลดเกษียณ โดยการประมาณรายได้ที่จะได้รับหลังเกษียณอายุ (เช่นจากการประกันสังคม เงินบำนาญบ้านานาญ) พร้อมทั้งการตัดสินใจว่าควรสะสมเงินออมและลงทุนในแต่ละปีเป็นจำนวนเท่าใด เพื่อจะได้มีเงินสะสมรวมให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคต

แหล่งที่มาของเงินทุนหลักสำหรับผู้เกษียณอายุ คือ การประกันสังคม ซึ่งเป็นรูปแบบเบื้องต้นของโครงการเกษียณอายุของบุคคลและครอบครัวส่วนใหญ่ทั่วไปและรายได้จากเงินบำนาญบ้านานาญ ซึ่งเป็นเงินที่ได้จากการสะสมทุก ๆ ปี(เดือน) ตั้งแต่ยังอยู่ในวัยทำงาน การสะสมนี้อาจจะจ่ายครั้งเดียวเป็นเงินก้อน หรืออาจจะผ่อนจ่ายเป็นงวด ๆ จนกระทั่งได้เงินตามจำนวนที่ต้องการตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

คำถามท้ายบท

1. จงกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนเพื่อเกษียณอายุกับการวางแผนการเงิน
2. การลงทุนและการวางแผนภาษีมีบทบาทต่อการวางแผนเพื่อเกษียณอายุหรือไม่
3. จงแสดงให้เห็นถึงกระบวนการวางแผนการเงินเพื่อเกษียณอายุ แต่ละขั้นตอนโดยย่อ
4. จงกล่าวถึงข้อผิดพลาดที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งมีแนวโน้มที่บุคคลอาจจะเกิดขึ้นในการวางโครงการเพื่อเกษียณอายุ และข้อผิดพลาดข้อใดที่สำคัญที่สุด และตอกเบียดทับต้นมีบทบาทอย่างไรต่อข้อผิดพลาดเหล่านี้
5. การวางแผนเป้าหมายเพื่อเกษียณอายุและรายได้ที่บุคคลต้องการหลังการปลดเกษียณให้เหมาะกับกระบวนการวางแผนเพื่อเกษียณอายุได้อย่างไร
6. แหล่งเงินทุนสำหรับผู้เกษียณอายุได้มาจากแหล่งใดบ้าง
7. ผลประโยชน์จากการประกันสังคมควรมีเพียงพอสำหรับผู้เกษียณอายุ และคู่สมรสเพื่อมาตรฐานการครองชีพที่สะดวกสบายพอสมควร ท่านเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร